

Teksti **Liisa Kosonen** Kuvat **Ilkka Aaltonen**
Juha Kosonen

Heli Naskali

– Kyllä minä kaiken teen, vaikka murisenkin ensin.

K

un astelee Villa Hummerheimin portista sisään, pääsee HU-maailmaan, jonka sydämenä toimii taiteilija, viisuntekijä, liiransoittaja, sarjakuvapiirtäjä ja maailmanmatkaaja Heli Naskali. Häneltä hoituvat luontevasti myös kaikki taloudenpidon arkisemmat askareet, kuten saunanlämmitys, siivous, pyykinpesu ja pihatyöt, Joskus myös ruuanlaitto ja pienet korjaus- ja kunnossapitohommat.

Tällainen ihmepakkaus on saanut tittelikseen ”pehtoori”, mikä kätkee sisälleen kaiken sen, mitä työnantajan ja paikan isännän, Ilkka Aaltosen päähän juolahtakaan hyödyntääkseen tämän monitaitoisen naisen lahjakkuutta Hummeripoikien vieraitten viihtymistä ajatellen.

Kuka?

- ▶ Heli Annikki Naskali
- ▶ Ikä: 53
- ▶ Syntymäpaikka: Ähtäri
- ▶ Kotipaikka: Espoo
- ▶ Koulutus: ATK-suunnittelija
- ▶ Työ: Villa Hummerheimin pehtoori
- ▶ Perhe: Havu-koira
- ▶ Tuotanto: Veden sylissä, Kreetta, Marian yksinpuhelu tallissa, Porkkala-valssi
- ▶ Harrastukset: perinnerakentaminen, matkustelu, liiransoitto, moottoripyörä, antiikkiompelukoneet

Unelma-ammatti Heli tunnustaa, että nyt jo kahdeksan vuoden ajan elatuksen antanut työ-

paikka ei kuulunut nuoruuden unelma-ammatteihin, vaikka se sitä käytännössä on monessa suhteessa ollutkin. – No, tällaista työtä ei ehkä ollut tarjolla ammatinvalinnan ohjauksessa, hän toteaa ja listaa työn hyviä puolia:

– Saa olla paljon ulkona ja myös itsekseen, mikä on minulle tosi tärkeää, sillä olen perusluonteeltani introvertti. Hän tiivistää työnsä ytimeksi asiakkaitten kokonaisvaltaisen palvelemisen.

Heli vie vieraita lintu- ja melontaretkille sekä järjestää tarvittaessa lumikenkäilyä, geokätkentää tai erilaisia kilpailuja. Hän tarinoi Porkkalan historiasta ja Villa Hummerheimin vaiheista – usein myös englanniksi.

Ilkka on Hummeripoikien varsinainen ideapankki ja ehtymätön visionääri. Heli tosin tunnustaa usein ottavansa Ilkan uudet ideat aina enemmän tai vähemmän mutisten vastaan.

– Kyllä minä lopulta aina teen sen, mitä hän ehdottaa tai pyytää. Olemme hyvä tiimi, se täytyy sanoa.

Hummerheimin
pehtoori Heli
Naskali viihtyy
parhaiten
luonnonhelmassa.

Saanamajuri

Pehtoorin tehtävistä tärkeimpiä on saunanlämmitys, sillä lähes kaikki asiakkaat haluavat saunoa. Kysytiin on savusauna, jonka lämmittämiseen menee kolmisen tuntia. Savusaunan lämmitystä ei saa antaa ulkopuoliselle. – Saunan paloriski minimoidaan kahdella pääperiaatteella: A) Älä KOSKAAN anna kenenkään ulkopuolisen osallistua lämmittämiseen B) Polta VAIN harmaaleppää tai haappa.

Omatoimiasiakkaat saavat sen sijaan lämmittää tavallista rantasaunaa. – Puita kuluu Hummerheimissa paljon. Koivun, kuusen ja männyn suhteen olemme omavaraisia, mutta leppähalot tulevat tammisaarelaiselta toimittajalta, kertoo Heli. Saunanlämmityksessä pitää ottaa huomioon monenlaisia asioita: ulkolämpötila, tuulen suunta ja voimakkuus, puiden kosteus, milloin saunaa on viimeksi lämmitetty jne.

Taloudenhoitaja

Helille kuuluu Villa Hummerheimissa siis kaikki mahdollinen työ, myös erilaiset, ”näkyvät” taloustyöt, joita tuollaisessa paikassa on paljon. Näistä mieluisimpia ovat kaikki ulkotyöt ja pyykinpesu ja sen ripustaminen kesäisin ulos kuivumaan.

– Olen sanonut, että ruokaa en laita, mutta siitäkkin olen välillä joutunut tinkimään, hän tunnustaa. Työajat vaihtelevat miten sattuu, ja tarpeen tullen teen myös pitkää päivää. – Omatunto on työaikani! hän huokaa. Yllätyksiäkin tapahtuu. Kerran Heli laittoi mopin kuivumaan pää ylöspäin keittiön oven syvennykseen. No, eikös siihen rakentanut harmaasieppo pesän! – Jouduimme kulkemaan muista ovista koko alkukesän, kun lintuemo hoiti poikasiaan. Mutta niin se vain sai kaikki lentokykyisiksi. Poikasten kehittymistä oli hauska seurata aitiopaikalta keittiön oven ikkunan läpi!

– Mama, he's making ice at me!

” Älä siirrä huomiseen sitä, minkä**L**aulukirjojen kuvittaja

Jo lähes 20 vuotta Heli on kuvittanut Hummeripoikien ”Hyvän Mielen laulukirjoja”. Ilkka ideoi ja räätälöi kirjat yritysten yhteislaulutarpeisiin. Eri kirjoja on syntynyt jo kolmisensataa. – Ne koostuvat pääosin tunnetuista lauluista, jotka valitaan ja ryhmitellään firman liikeidean ja tuotteiden mukaan. Piirroksinkin tukevat aina jollain hausalla tavalla yrityskulttuuria. Kerran piti mm. kuvittaa teksti ”Öljyläikässä kuikan näin”. – En voinut piirtää niin surullista kuvaa linnusta, mutta onnistuihan se sitten, kun keksin laittaa sille kumisaappaat jalkaan!

Sarjakuvapiirtäjä

Viimeisten viiden vuoden aikana Heliä ovat työllistäneet myös sarjakuvat. Ilkka ideoi Kirkkonummen Sanomille stripin ”Porkkalan junassa”, joka viittaa Porkkalan sodanjälkeiseen vuokra-aikaan. Alkuunhan junaliikenne Helsingistä Turkuun oli kolme vuotta kokonaan poikki, mutta sitten venäläiset tinkivät vaatimuksistaan: junat saivat kulkea sotilasalueen läpi, kun ikkunat peitettiin Kaukalahden ja Tähtelän välillä. Näin varmistettiin, etteivät matkustajat nähneet alueen elämästä mitään. – Oli kuttava ajatus piirtää sarjakuvaa, jossa ei ole ollenkaan kuvia! Pimeydessä tapahtuva toilailu huvittaa minua aina vaan – ja laajentaa myös mahdollisuuksia, kun mitään ei näy, Heli toteaa. Sarjakuvan aihepiiri ei liiku pelkästään parenteesiajassa, vaan mukana on sopivassa suhteessa myös nykypäivän tapahtumia. – Me napataan ideoita arjesta. Vitsejä syntyy itsestäänkin, mutta joskus on mentävä varta vasten kävelylle metsään kehrittelemään uusia aiheita, Heli kuvaa prosessia, jossa Ilkka ideoi ja hän toteuttaa.

Teisti ja Tokko

Toista sarjakuvaa kaksikko on pari vuotta piirtänyt espoolaiseen Länsiväylä-lehteen. Siinä liikutaan kalojen maailmassa, päähenkilöinä kalat Teisti ja Tokko. Prosessi lähti liikkeelle yhtenä iltana, kun Ilkka ja Heli juttelivat ateismista. Helin kokemuksen mukaan tuo sana herättää väriä miellejhtymiä mm. kommunismiin ja hän toivoi tilalle jotain toista sanaa kuvaamaan analyttistä ihmistä. – Ilkka keksi, että oikeasti on olemassa kalalajit teisti ja tokko! Teistihän on ateistin vastakohta, joka ”uskoo Suureen Ahtiin”. Tokolla taas on jo nimensäkin mukaisesti mieltävä, epäilevä asenne kaikkeen ylikuonnolliseen.

– Sarjakuvan perusjännite tulee siis näiden kahden peruskalan vastakkaisista maailmankatsomuksista. – Mutta kyllä ne ottavat reippaasti kantaa myös arkisempiin asioihin, kuten esimerkiksi Espoon kunnallispolitiikkaan, Heli nauraa.

Taidemaalari

Laulukirjakuvittamisen ohella taiteilija Naskali saa välillä eteensä isompiakin haasteita. – Joo... aina, kun joku Hummeripojista täyttää pyöreitä, saan maalata taulun – ja oikein öljyväreillä! – Niiden idea on aina lähtenyt HU-Yhtiöiden tunnusalkukirjaimista. Laurille maalasin hänen 50-vuotispäiväkseen Edvard Munchia jäljittelevän teoksen ”HUuto Munchkiniemen sillalla”. – Se oli voimakas kokemus. Luin paljon aihepiiristä ja eläydyin vahvasti siihen maailmaan maalatessani, Heli muistelee ja kertoo aloittaneensa öljyväreillä maalaamisen vasta tämän taulun myötä.

Kun pomo eli Ilkka itse täytti 50 vuotta, aihepiiriksi valikoitui HUgo Simbergin ”HUavoittunut enkeli”. Taulussa kannetaan enkelin sijasta koira, Ilkan alter egona jo 40 vuotta toiminutta australianterrieriä. Tuoreimpana työnä Hummerheimin seinällä roikkuu tänä kesänä valmistunut ”Huhtikuun symposium”, jossa Pasin ja Timon päät on istutettu Kämpissä kannäävien Kajanuksen ja Sibliuksen hartioille!

Huopaa, hullu, huopaa!

Villan erikoisin HU-alkuinen taidearre on HUovutettu Karjala, rajantakaista Karjalaa esittävä huovutustyö! – Isä oli Karjalasta, joten tämä työ oli erityisen mieluisa tehdä, toteaa monitoimipehtoori.

voit siirtää ylihuomiseen!”

Lauluntekijä, meloja, aasivaeltaja, liiransoittaja...

Laulujen sanoittaminen on eräs Helin osaamisalueista, joka on vähäisempi määrältään, muttei laadultaan. Tekstit ovat syntyneet syvistä tunnoista ja tiettyihin tarkoituksiin.

– Ensimmäisen kokonaan oman tekstini tein vuonna 2002 Kreetalla. Saari on mystisellä tavalla merkinnyt minulle paljon koko ikäni, joten päätin toteuttaa siellä unelman: vuokrasin aasin ja taivalsin sen kanssa kuusi viikkoa, 500 kilometrin lenkin!

– Silloin tunsin olevani eniten omalla paikallani elämässä. Nukuin taivasalla, usein hautausmaan aidan takana, koska siellä oli yleensä vesiletku, josta sain aasille juotavaa. Kerran tosin oli niin huono sää, että pyysin poliiseilta luvan päästä putkaan yöksi.

– Ostin saaren kansallisoittimen, *liiran*, jolla olen opetellut soittamaan kreetalaisia melodioita. Hummerheimissa oli kerran kreikkalaisia vieraita, joiden ilmeet olivat näkemisen arvoiset, kun nykäisin heille illallisen päätteeksi *Erotokritasin*, Heli myhäilee.

Yksi Helin lauluista kertoo melomisesta. – Kun kajakki lipuu vedessä hiljaa eteenpäin, pääsee osaksi ympäröivää luontoa. Näistä tunnelmista kertoo runo *Veden sylissä*, jonka Ilkka eräänä yönä sävelsi lauluksi. ”Vain lastu, jota aallot keinuttaa, lie ihminenkin eessä kohtalon”, on laulun perimmäinen viesti. Oman merkityksettömyyden tajuaminen valtavassa maailmankaikkeudessa antaa levollisen olon.

Porkkala-valssin teksti syntyi yhteistyössä Ilkan kanssa vuonna 2006, kun juhlittiin Porkkalan palautuksen 50-vuotisjuhlia. Ilkka sävelsi sen yhdessä Ilkka Pollarin kanssa kirjoittamaansa näytelmään *Kultainen ankk*, jota esitettiin tuona kesänä Hyökyvuoren teatteripuistossa Espoon Kivenlahdessa. Laulu kuvaa niitä tunteja, joita asukkailla oli, kun he joutuivat jättämään kotinsa ja maansa venäläisille.

Marian yksinpuhelu tallissa syntyi itselle asetetusta haasteesta.

– Koska minulla ei ole lapsia enkä ole uskonnollinen, halusin kokeilla, pystynkö uskottavasti sukeltamaan näihin mielikuviin eli nuorena tyttönä talliin synnyttämään, Heli valottaa jouluaikaan liittyvää lauluun. Siinä ei ole lainkaan joululauluille tyyppillisiä uskonnollisia elementtejä, mutta Marian sanoissa aasille häivähtää nerokas viittaus myös pääsiäiseen: ”Saahan poikani joskus ratsastaa varsallasi?”

– Aasi painaa päänsä alas, koska tietää enemmän kuin muut. Piilotin tekstiin metaforia, mutta silti tarina on äärimmäisen konkreettinen. Halusin kuvata, miltä siellä tallissa tuntuu, tuoksuu ja näyttää. Niihin tunnelmiin oli itse asiassa helppo solahtaa Kreetavaellukseni ansiosta – nukuinhan itse oikeasti aasin kyljessä kymmenet yö!

Marian yksinpuhelu tallissa on jo vuosien ajan kuulunut vakiona mieskuoro Psaldon joulukonserttiohjelmistoon.

ELÄMÄNI ELÄIN

Lapinkoira Havu on viisain ja mukavin kaikista Helin tuntemista ihmisistä ja eläimistä.

HÄN

Huopakarhu syntyi tilaustyönä kesälahtelaiselle metsästysseuralle.

”Nämä ovat minun periaatteeni – jos et pidä niistä, on minulla muitakin!”

Antaa elämän tulla!

Maaailma on Helin mukaan loputtoman kiinnostava paikka – kuin adventtikalenteri, täynnä erilaisia luukkuja.

– Ne pysyvät suljettuina, ellet itse mene ja avaa niitä. Jokaisen luukun alta löytyy taas oma, ihmeellinen maailmansa... ja aina vain uusia luukkuja!

– Nautin elämästä täysin siemauksin. Sen lyhyden käsittää nyt, kun 50 vuoden rajapyykki on ohitettu.

Vanhemmiltaan Heli sanoo oppineensa tärkeän elämänohjeen:

”Älä ikinä tee mitään vain siksi, että joku muu tekee sitä. Mieti ensin, mitä ITSE haluaisit tehdä!”

– Omia suosikkiaforismejani ovat nämä kaksi:

”Minua on helppo miellyttää – antakaa vain kaikki, mitä pyydän!”

”Jos tarjolla on tehtäväksi kaksi asiaa, niin ensin kannattaa valita hausempi. Jos vaikka sattuisi kuolemaan ennen kuin ennättää tehdä sen toisen.”

Ilkan mielestä Helin leppoisaa asennetta elämään kuvaa hyvin myös tämä:

”Älä siirrä huomiseen sitä, minkä voit siirtää ylihuomiseen!”

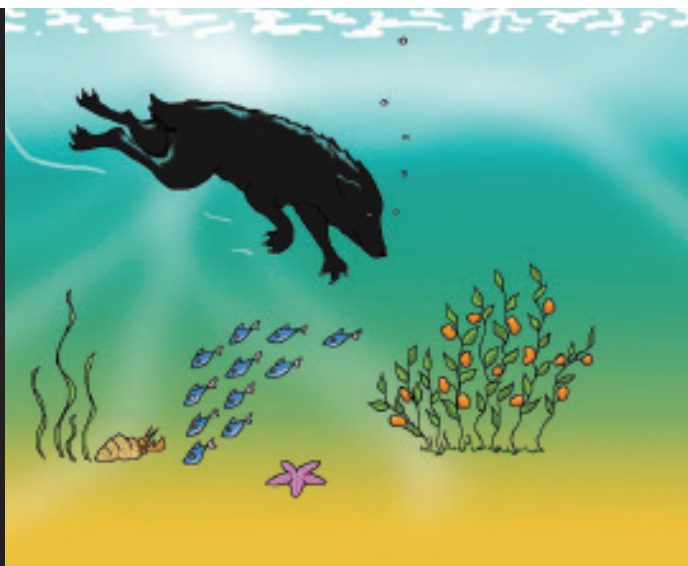
Omaksi tavoitteekseen Heli on asettanut sen, että kasvaisi koko ajan hieman paremmaksi ihmiseksi.

– Ei pyhimysmäisen hyväksi, vain astetta paremmaksi. Ja jos aina osaisi olla kaikille ihmisille hivenenkin verran ystävällisempi kuin mitä he ovat minulle!

Loppuun vielä siteeraus Groucho Marxia:

”Nämä ovat minun periaatteeni – jos et pidä niistä, on minulla muitakin!”

Syksyllä 2011 Heli sai valmiiksi elämänsä suurimman kuvitusprojektin. Tapani Riekkisen *Rötkeltäjä-*sudesta kertovaan satasivuiseen satukirjaan tuli yhteensä 70 neliväripiirrosta.

HK
LIISA KOSONEN